

О.М. Муравйова, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

Л.В. Саватєєва, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

М.І. Крупей, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

САМОСТІЙНА РОБОТА ЯК ПРОВІДНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Під час практичного здійснення навчання на заочній формі обсяг безпосередніх контактів студентів і викладачів, аудиторних занять різко знижений, обсяг досліджуваного матеріалу неминує редукований. При цьому обсяг і тематика знань та умінь для обов'язкового засвоєння студентами задається практично в тих же межах, що й для студентів денної форми. У таких умовах дидактична і виховна система заочного навчання в рамках університету часто недостатньо реалізує свій потенціал як в аспекті професійного, так і особистісного розвитку студентів. Загальновизнано, що найбільш значні зміни в особистості студента відбуваються під впливом тих факторів і умов, які виникають у провідних видах діяльності. Провідною ж формою спільної діяльності в системі вищої освіти є навчально-пізнавальна. Те, у яких формах та умовах проходить ця діяльність студентів, в значній мірі визначає їх соціальне та професійне становлення.

На відміну від студентів стаціонару, які включені в різні види діяльності, студенти заочної форми навчання проводять у стінах університету досить обмежений період часу. Під час сесії навчальна діяльність стає для них абсолютно домінуючою. Сутністю ж навчально-пізнавальної діяльності виступає процес надбання знань, умінь і навичок.

Для студентів заочної форми навчальна діяльність виступає головним засобом професійного та особистісного розвитку. Разом з тим найбільш раціональною і дидактично виправданною є домінуюча роль самостійної форми роботи. Це обумовлюється специфікою заочного навчання, де на даний вид роботи відводиться основна частина навчального часу, і тими вимогами до якості освіти, які висуває постіндустріальне суспільство, в якому систематичне і творчо організоване поповнення свого інтелектуального багажу є необхідною умовою професійного та особистісного розвитку для кожного фахівця з вищою освітою.

У сучасних умовах вирішення завдань, спрямованих на вдосконалення освітнього процесу в рамках заочної форми навчання, самостійна робота студентів має статус базової складової професійної

підготовки фахівця. Це різноманітні види індивідуальної та групової навчальної діяльності, здійснюваних при частковому керівництві з боку викладача. Необхідно брати до уваги й ту обставину, що ефективність заочного навчання безпосередньо залежить від якості позааудиторної роботи.

Виконання самостійної роботи передбачає достатній рівень самосвідомості, самодисципліни, відповідальності та креативності студента, що дозволяє розглядати цю діяльність студентів як процес самовдосконалення і самопізнання.

Ступінь готовності до самостійного виконання навчальної роботи визначається наявністю у студента певного виду мотивації, достатнього рівня інтелектуального розвитку. Важливою умовою ефективності самостійної роботи є оволодіння алгоритмом її виконання, перманентне порівняння студентом своїх реальних дій зі зразками, встановлення збігів і відмінностей між ними, внесення поправок у процес навчальної діяльності. Самостійна робота є логічним продовженням аудиторної роботи. Основою такої активності служить науково-теоретичний курс, комплекс знань, отриманих студентами.

Виходячи з усього вищесказаного, ми вважаємо доцільним виділити наступні етапи організації самостійної роботи студентів з іноземної мови.

По-перше, ознайомчий етап, що передбачає визначення рівня знань і умінь студентів у галузі самостійної роботи.

По-друге, тренувальний етап, у процесі якого ставиться завдання сформувати практичні вміння у стандартних ситуаціях. Пізнавальна діяльність на даному етапі проявляється у запам'ятовуванні та осмисленні матеріалу, закріпленні знань.

По-третє, це творчо-практичний етап, спрямований на розвиток у студентів умінь та навичок застосування дослідницького підходу до вивчення проблем навчальної дисципліни, що вимагає отримання та обробки нової інформації, аналізу нової ситуації, самостійного вибору засобів і методів діяльності.

Отже, важливо акцентувати увагу на необхідності розробки викладачем (або спільно зі студентами) програми-алгоритму (схеми, графіка) самостійної роботи, застосуванні різних видів і форм контролю, визначення викладачем чітких критеріїв результативності, надання студентам широкого багатоваріантного доступу до інформаційно-довідкових ресурсів.